

مباحث اساسی مشورت

۱- تعریف مشورت

مشورت از ماده "شور" است که در لغت به معنای برداشتن و استخراج عسل از کندوی زنبور عسل است

در تعریف اصطلاحی کلمه "تشاور"، "مشاورت" و "مشورت" به معنای استخراج رای صحیح است، اینکه آدمی در مواقعی که خودش درباره کاری رای صحیح ندارد، به دیگران مراجعه و از عقل و تجارب آنان استفاده نماید.

۲- اهمیت مشورت و مشورت گری

در متون اسلامی، مشورت از اهمیت بالا و جایگاه ویژه‌ای برخوردار است تا آنجا که در قرآن کریم یک سوره تحت عنوان شوری وجود دارد و در آیاتی نیز مساله مشاوره مطرح و به انجام آن دستور داده شده است.

اهمیت مشاوره در اسلام به اندازه‌ای است که خداوند به پیامبرش امر می‌کند که مشورت کند

حکومت پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) در مدینه از نخستین حکومت‌های سیاسی مبتنی بر شوری بود و خداوند در قرآن کریم مسلمانان آن روزگار را اهل مشورت می‌خواند.

۳- فلسفه مشورت

الف) بهره‌مندی از اندیشه دیگران

ب) استفاده از تایید و حمایت دیگران

ج) جلوگیری از سرزنش دیگران

د) شناسایی افراد صاحب نظر

۳- فلسفه مشورت

ه) رشد فکری مردم

و) پرهیز از استبداد رای

ز) گسترش فرهنگ مشورت و ایجاد تفاهم

۴- آثار و فواید مشاوره

۱- کمک گرفتن از افکار دیگران

۲- زندگی با ارزش

۳- پشتیبانی

۴- شناسایی خطاها

۵- دستیابی به راهکار مناسب

۴- آثار و فواید مشاوره

۶- پیشگیری از پشیمانی

۷- مبارزه با تکبر و استبداد نظر

۸- رسیدن به مقصود

۹- جلوگیری از سرزنش دیگران

زمینه‌های مشورتی

- تحصیلی
- اخلاقی
- اعتقادی
- خانوادگی
- حقوقی
- پزشکی
- اقتصادی
- روان شناسی
- شغلی

ویژگی‌های مشاوران

۱- خردمند بودن

۲- با تجربه بودن

۳- آگاه بودن

۴- محتاط و دوراندیش بودن

۵- رازداری

تاریخچه مشورت و مشورت‌گری

۱- مشورت با ریش سفیدان و بزرگان

۲- مشورت با بزرگان دینی

۳- مشورت با صاحبان فن و متخصصین

۴- مشورت با اعضا خانواده

تعاریف

راهنمایی:

تمام برنامه‌ها و فعالیت‌هایی را که برای کمک به فرد تهیه می‌شوند تا بتواند تصمیم‌گیری مناسبی داشته باشد.

ویژگی‌های راهنمایی:

- ۱- شکوفایی استعدادها
- ۲- تصمیم‌گیری مناسب
- ۳- رویکرد پیش‌گیرانه
- ۴- کمک به خودشناسی

مشاوره:

مشاوره را جریان یاری دهنده که به ارتباط خاص بین مراجع و یک نفر متخصص نیاز دارد تعریف می نمایند

ویژگی های مشاوره:

- ۱- تخصصی بودن
- ۲- درمان اولیه
- ۳- به جزییات بیشتری می پردازد
- ۴- حل مسئله

ویژگی های راهنمایی

۵- نقش تعلیمی و تربیتی

۶- رویکرد سازگاران

۷- جامع بودن و گستردگی

روان‌درمانی:

دانشگاه گیلان

روان‌درمانی کاربرد آگاهانه روشهای درمانی که از اصول روانشناسی رایج حاصل شده و هدف آن کمک به درمانگیران است که رفتارها، شناختها، هیجاناتها و دیگر ویژگی‌های فردی خود را، در جهت درمان مطلوب تغییر دهند.

ویژگی‌های روان‌درمانی :

- ۱- نیاز به تخصص و تجربه
- ۲- توجه به جزئیات
- ۳- تمرکز بر بیماری‌ها و مشکلات روانی
- ۴- استفاده از روش‌های درمانی روانشناختی

همکاری:

اجتماع مستقل افرادی است که به منظور تأمین نیازها و اهداف مشترک با همدیگر به نحو اختیاری توافق نموده‌اند

ویژگی‌ها:

- ۱- اختیاری بودن
- ۲- توافق اعضا
- ۳- هدف مشترک
- ۴- برابری اعضا
- ۵- تأمین نیازهای فردی

تفاوت راهنمایی با مشاوره

- ۱- راهنمایی جامع تر و کلی تر از مشاوره است
- ۲- راهنمایی رویکرد کوتاه مدت تر از مشاوره
- ۳- تعداد نفرات در راهنمایی بیشتر از مشاوره است
- ۴- مشاوره نیاز به تخصص دارد ولی راهنمایی لزوماً نیاز به تخصص ندارد
- ۵- راهنمایی رویکرد پیشگیرانه دارد ولی در مشاوره رویکرد حل مسئله و درمان خفیف است

تفاوت راهنمایی با روان درمانی

- ۱- روان درمانی زمان بسیار بیشتری نسبت به راهنمایی احتیاج دارد
- ۲- روان درمانی نیاز به تخصص و تجربه ویژه نسبت به راهنمایی دارد
- ۳- روان درمانی برای افراد دارای مشکلات شدید شخصیتی یا هیجانی می باشد
ولی راهنمایی برای همه
- ۴- روان درمانی هدف درمان است در راهنمایی هدف هدایت برای تصمیم گیری بهتر

انواع راهنمایی

۱- روش اجرا

الف) فردی

ب) گروهی

۲- نوع موضوع

الف) راهنمایی تحصیلی

ب) راهنمایی شغلی

ج) راهنمایی شخصی

رابطه یاورانه

تعریف:

رابطه ای که بین متخصص آموزش دیده در زمینه مسائل روانی و مراجعی که نیاز به کمک در خصوص مشکلات ارتباطی و مسائلی درون روانی اش دارد برقرار است

دانشگاه گیلان

اثر بخشی رابطه یاورانه به سه عامل بستگی دارد :

(۱) مهارت مشاوره در بیان و انتقال درک خود از احساس ها ، جهان بینی و رفتار مراجع .

(۲) توانایی مشاور در شناسایی و روشن سازی مشکل مراجع .

(۳) توانایی مشاور در به کارگیری راهبردهای مشاوره ای

خصوصیات لازمه ایجاد اعتماد:

۱- هماهنگی رفتار

۲- خلوص و بی‌ریایی

۳- پذیرش مثبت بدون قید و شرط

۴- تفاهم توأم با همدلی

۵- رازداری

گام اساسی مرحله ایجاد رابطه در مشاوره:

۱. شروع رابطه

۲. روشن سازی مشکل مطرح شده

۳. تعیین ساختار جلسه ها و عقد قرارداد رابطه یاورانه

۴. بررسی عمیق و همه جانبه مشکلات

۵. تعیین هدف های احتمالی رابطه یاورانه

موانع ارتباط یاورانہ:

۱- نصیحت کردن

۲- ارائه راه حل

۳- پرهیز از باید و نباید ها

شناخت مشکل مراجع

۱- عوامل مربوط به مراحل رشد مراجع

۲- عوامل مربوط به محیط زندگی مراجع

۳- عوامل مربوط به برداشت و طرز فکر مراجع از خود و محیط

۱- عوامل مربوط به مراحل رشد مراجع

الف) مرحله سازمان دادن:

۱- طفولیت (از تولد تا یکسالگی)

۲- کودکی اولیه (۱ تا ۳ سالگی)

۳- کودکی ثانویه (۳ تا ۱۲ سالگی)

۴- نوجوانی

ب) مرحله اکتشاف:

۱- دوره جوانی (۱۵ تا ۲۰ سالگی)

۲- بزرگسالی اولیه (۲۰ تا ۲۴ سالگی)

ج) مرحله تحقق بخشیدن:

۱- دوره (۲۴ تا ۵۴ سالگی)

(د) مرحله ثبات و دوام بخشیدن:

۱- دوره (۵۴ تا ۶۵ سالگی)

ه) مرحله بررسی و آزمون:

۱- دوره (۶۵ سالگی به بالا)

۲- عوامل مربوط به محیط زندگی مراجع

۱- مشکلات مربوط به عامل اقتصادی

۲- محدودیت فضای خانه

۳- مشکل فعالیت بدنی و کم تحرکی

۴- مشکل در روابط خانوادگی

۵- مشکل فرهنگی به طور کلی

۳- عوامل مربوط به برداشت های مراجع

۱- برداشت و درک منفی از خود

۲- بحران هویت

۳- اضطراب خود انگیزته یا برچسب زنی

۴- احساس افسردگی و بی کفایتی

۵- عدم ابراز وجود و اعتماد به نفس پایین

۶کلاه تفکر

قدر قدرتی است که خداوند به همه انسان‌ها عطا کرده که با استفاده از آن برای زندگی و پیشرفت خود تصمیم‌گیری کنند و مشکلات را از پیش روی بردارند.

❖ در ایران به جرأت می‌توان گفت که برای طرز تفکر و تصمیم‌گیری افراد هیچ‌گونه الگوی مشخصی وجود ندارد. به همین دلیل در بیشتر مواقع، افراد زمان را برای برقراری ارتباط مؤثر از دست می‌دهند.

ادوارد دوبونو نویسنده کتاب ارزشمند "شش کلاه تفکر" به هر فردی می‌آموزد که به افکار خود سر و سامان داده و خلاقانه‌تر فکر کنند.

❖ تفکر، اصلی‌ترین عامل شکل‌گیری شخصیت انسان است اما این روزها کمتر به آن اهمیت می‌دهیم به مدیریت افکار خودمان توجهی نداریم و برای آن آموزش هم ندیدیم .

❖ اصلی‌ترین هدف ادوارد دوبونو از نوشتن این کتاب آن بود که در طرز تفکرها تغییر ایجاد کند و آنها را ساده‌تر کند.

شش کلاه تفکر چیست؟

❖ تکنیک شش کلاه تفکر ادوارد دوبونو یک روش قدرتمند برای تصمیم‌گیری از دیدگاه‌های مختلف است. این تکنیک اجازه می‌دهد که احساسات و شک و تردید به یک فرآیند کاملاً منطقی تبدیل شود و فرصتی را برای خلاقیت در تصمیم‌گیری ایجاد می‌کند.

❖ با این کلاه تفکر، تمرکز شما بر روی داده‌های موجود بیشتر است. به اطلاعاتی که دارید دقت می‌کنید؛ آن‌ها را تجزیه و تحلیل می‌کنید و از آن‌ها درس می‌گیرید. به دنبال شکاف‌هایی در علم و دانش خود باشید و سعی کنید که آن‌ها را پر کنید.

❖ رنگ سفید چون رنگی خنثی است، در واقع هنگام رویارویی با مسائل مختلف، شما نیز کمی خنثی و منفعل عمل می‌کنید، یعنی بدون اینکه اقدام کنید تنها واقعیت‌ها را جستجو کرده و اطلاعات جمع‌آوری می‌کنید.

هدف از کلاه سفید فکر کردن و شناسایی چالش‌هاست.
از آن رو باید بتواند همه جنبه‌های اطلاعاتی را برعهده کند.
نکته: شناسایی درست است، به جز جواب برای دانش این اطلاعات است.

فکر کردن با کلاه سفید به معنی تفکر و حل کردن است.
کسب دانش جدید در مورد اطلاعات فریبدهنده، منطقی و بی‌طرفانه است.

پاشی کلاه سفید از سر می‌گذارد، آماده به چرخش است که دانش ایجاد کند.
همه‌چیزهای منطقی به نظر می‌آید، به گذشته، به آینده و استدلال. عقاید از طرف دیگر
تعدادات رنگ‌ها و ... می‌تواند توجه کند.

هدف از کلاه سفید فکر کردن بر اساس واقع‌بینی است.
از این رو باید بتوانیم همه گونه اطلاعاتی را عرضه کنیم،
نکته اساسی درست در چارچوب قرار دادن این اطلاعات است.

فکر کردن با کلاه سفید یک نظام و جهت گیری است.
اندیشه می کوشد تا در عرضه اطلاعات هرچه بیشتر منفعل و بی طرف باشد.

وقتی کلاه سفید بر سر می‌گذارید، نباید به چیزهایی که شامل الهامات،
قضاوت‌های متکی به تجارب گذشته، عواطف و احساسات، عقاید، ارزش‌ها،
تعصبات، سنگ فکری‌ها و ... می‌باشند، توجه کنید.

❖ با گذاشتن کلاه قرمز، شما با استفاده از شهود، واکنش غریزی و احساسات خود به مشکلات نگاه می‌کنید. همچنین، فکر می‌کنید که دیگران چه واکنش احساسی نسبت به مسائل مختلف نشان خواهند داد. سعی کنید پاسخ افرادی که به‌طور کامل از استدلال ما مطلع نیستند درک کنید.

❖ چون رنگ قرمز نشانه‌ی شور و هیجان است کلاه قرمز نیز بینش هیجانی را نشان می‌دهد و در این شرایط تنها به جنبه‌های احساسی و غیراستدلالی از طرف شما توجه می‌شود.

دانشگاه شهردر نجیان
دانشگاه شهردر نجیان

دانشگاه شهردر نجیان
دانشگاه شهردر نجیان

دانشگاه شهردر نجیان
دانشگاه شهردر نجیان

دانشگاه شهردر نجیان
دانشگاه شهردر نجیان

وقتی کلاه سرخ سرمان می‌گذاریم، باید به احساسات، شهود، هیجانات و الهامات خود توجه کنیم در این شرایط دیگر نیازی به منطق و استدلال نیست.

وقتی کلاه سرخ بر سرمان می‌گذاریم باید هرگونه احساسات از مثبت تا منفی را بیان کنیم و از هیچ‌چیز نباید ترسید، نفرت، ترس و هرگونه احساسات منفی برای درک شناخت نیاز است.

کلاه سرخ به اندیشنده آزادی می‌دهد تا با احساساتش شاعرانه‌تر رفتار کند.

کلاه سرخ به احساسات، حق نمایان شدن می‌دهد.

وقتی اندیشنده از کلاه سرخ استفاده می‌کند هرگز نباید درصدد توجیه

احساساتش برآید تا برایشان به دنبال شالوده منطقی بگردد.

کلاه سرخ دو نوع گسترده از احساسات را دربرمی گیرد. اول احساسات معمولی که آن‌ها را می‌شناسیم، از قبیل هیجان‌های نیرومندی مانند ترس و بی‌علاقگی به افراد زیرک‌تر از خودمان و سوءظن. دوم داوری‌های پیچیده که مربوط می‌شود به نوعی احساساتی از قبیل حدس، شهود، ذوق، سلیقه، حس زیبایی‌شناسی و سایر گونه‌های تحقق احساسات.

❖ با استفاده از کلاه سیاه تفکر، شما تنها به نتایج بالقوه منفی تصمیمات خود دقت می‌کنید. نگاهی محتاطانه و مدافعانه؛

❖ کلاه سیاه تفکر به شما کمک می‌کند تا برنامه‌ریزی‌های خود را «دقیق‌تر» و انعطاف‌پذیرتر انجام دهید. همچنین می‌تواند به شما کمک کند تا قبل از شروع به فعالیت ریسک‌های خطرناک را مشاهده کنید. این یکی از مزایای واقعی این تکنیک است.

❖ بسیاری از افراد موفق آن قدر مثبت اندیش شده‌اند که اغلب نمی‌توانند مشکلات را پیش‌بینی کنند. همین باعث می‌شود که آن‌ها برای مشکلات سخت از پیش آمادگی نداشته باشند.

مربوطی که کلاه سیاه بر مریضه‌ها را یک صفت سیاه می‌داند می‌تواند از پیشنهادش حمایت کند.

علاوه بر کلاه سیاه استدلال نیست و باید آن را پس از نظر مثبت نگاه داشتن حتماً برای جان‌نجات حاکم مدعی در نظر بگیرید.

علاوه بر کلاه سیاه استدلال نیست و باید آن را پس از نظر مثبت نگاه داشتن حتماً برای جان‌نجات حاکم مدعی در نظر بگیرید.

در زمانی که کلاه سیاه بر سرداریم مرتباً با یک جمله ساده مواجه می‌شویم:
از پیشنهادتان خوشم نیامد.

تفکر کلاه سیاه استدلالی نیست و نباید آن را چنین در نظر گرفت. بلکه
تلاشی عینی است برای جا دادن عناصر منفی در نقشه.

تفکر کلاه سیاه ممکن است خطاهای جریان و شیوه خود تفکر را نشان دهد.

تفکر کلاه سیاه سؤال‌های منفی را مطرح می‌کند.

❖ کلاه زرد به شما کمک می‌کند تا تفکر مثبت داشته باشید. این دیدگاه خوش‌بینانه است که به شما کمک می‌کند تا تمام مزایای تصمیمات خود را ببینید و قدر آن‌ها را بدانید.

❖ کلاه زرد تفکر به شما کمک می‌کند تا زمانی که همه چیز دشوار به نظر می‌رسد، به تلاش و پشتکار خود ادامه دهید.

تفکر سازنده با کلاه زرد معمولی دارد. چون همه تفکرهای سازنده از کلاه
ساده‌ای می‌آیند. مانند کلاه زرد. کلاه زرد برای کسب فرصت‌ها می‌آید.
این ممکن است همچون حل یک مسئله یا ایجاد یا بهبودی از یک
فرصت باشد. هر چه برای شما و برای کلاه زردی مثبت می‌آید.

آیندنگی نباید فراموش شود. همیشه باید برای فردا آماده بود.
با کلاه زرد به فرایند یک نتیجه توجه می‌کنند و
حس می‌کنند که با این تفکر ساختار می‌دهند.

تفکر کلاه زرد مثبت و سازنده است.
رنگ زرد نماد نور خورشید، پرورش‌دهی و جوش‌دهی است.
تفکر کلاه زرد می‌تواند آینه‌نگار و جویای فرصت‌ها باشد.
تفکر کلاه زرد به تحلیل و رویا جو فرصت‌ها می‌دهد.

تفکر سازنده با کلاه زرد همخوانی دارد، چون همه تفکرهای سازنده از لحاظ دیدگاه جنبه‌ی مثبت دارند. پیشنهادها برای بهتر کردن چیزی فراهم می‌شود. این ممکن است موضوع حل یک مسئله، یک اصلاح و یا بهره‌گیری از یک فرصت باشد. در هر موردی پیشنهاد برای ایجاد تغییری مثبت طراحی شده است.

آینده‌نگری نباید فراموش شود. همواره باید برای فردا امیدوار بود.

با کلاه زرد به فواید یک پدیده توجه می‌کنیم و

سعی می‌کنیم نکات مثبت را پررنگ‌تر مطرح کنیم.

تفکر کلاه زرد مثبت و سازنده است.

رنگ زرد نماد نور خورشید، درخشندگی و خوشبینی است.

تفکر کلاه زرد می‌تواند آینده‌نگر و جویای فرصت‌ها باشد.

تفکر کلاه زرد به تخیل و رؤیا هم فرصت بروز می‌دهد.

❖ کلاه سبز نشان‌دهنده خلاقیت است. این جایی است که شما راه حل‌ها و ایده‌های خلاقانه برای رفع یک مشکل ایجاد می‌کنید. این روش تفکر آزاد است، که در آن انتقاد کمی از ایده‌ها وجود دارد.

❖ وقتی کلاه سبز بر سر می‌گذاریم، به دنبال حرف‌های نو، ایده‌های جدید، تازه و بکر هستیم. کلاه سبز به ما می‌گوید وقتی که همه راه‌ها را رفتید و به نتیجه نرسیدید، بدانید با کمک خلاقیت می‌توان حرف و ایده‌های جدیدی را مطرح کرد.

کلاه سبز کلاه تفکر خلاق و ایده‌های نو و بکر است.
رنگ سبز نماد باروری، رشد و ارزش دانشمندیست.

تفکر کلاه سبز با تفکر خلاق در هر لحظه می‌آید.
آیا در آن لحظه فرصتی وجود دارد؟
چون هر جایی که باشیم برای چیدن برکتی وجود ندارد.

هر تفکر کلاه سبز ابتلاخ بزرگ، جانشین باوری می‌باشد.
اندیشه برهنه خود را از یک فکر برای رسیدن به فکر دیگر است.

کلاه سبز کلاه تفکر خلاق و ایده های نو و بکر است.
رنگ سبز نماد باروری، رشد و ارزش دانه‌هاست.

تفکر کلاه سبز با درنگ خلاق در هر نقطه می ایستد
آیا در آن نقطه گزینه‌های وجود دارد؟
حتی در جایی که دلیلی برای چنین درنگی وجود ندارد.

در تفکر کلاه سبز اصطلاح تحرک، جانشین داوری می شود.
اندیشه درصدد جلو رفتن از یک فکر برای رسیدن به فکر دیگر است.

❖ کلاه آبی کنترل اوضاع را نشان می‌دهد. به‌عنوان مثال، این کلاه توسط رؤسای جلسات پوشیده می‌شود. آن‌ها ممکن است هنگام مواجه شدن با مشکلات به دلیل خشکیدن چشمه ایده‌هایشان، فعالیت خود را به سمت کلاه سبز تفکر هدایت کنند. هنگامی که برنامه‌ریزی بر اساس احتمالات موردنیاز است، آن‌ها خواهان کلاه سیاه تفکر هستند. به عبارتی دیگر، کلاه آبی، کلاه نظارت است.

لبشده کلاه آبی شده رهبر از کسرت است
به کلاه‌های دیگر را برای استفاده فراموشی می‌باشد.

کلاه آبی نظارت است و
فکر می‌کند و فکر می‌کند و می‌کند و می‌کند و می‌کند و می‌کند

کلاه آبی نظارت است و
فکر می‌کند و فکر می‌کند و می‌کند و می‌کند و می‌کند و می‌کند

اندیشنده کلاه آبی مانند رهبر ارکستر است.
او کلاه‌های دیگر را برای استفاده فرامی‌خواند.

کلاه آبی کلاه نظارت است و

تلاش می کند بر کلیه روند کار و نتایج به دست آمده، نظارت داشته باشد.

کلاه آبی محدودیت‌ها و اولویت‌ها را مشخص می‌کند و تعیین می‌کند بر چه اساسی می‌توان به موقعیت رسید.

شیوه کار با خانواده و والدین به عنوان مشورت جو

نکات مهم در مشورت با والدین به عنوان مشورت جو:

- ۱- ارائه نتایج ارزیابی ها و بررسی ها در مورد فرزندان
- ۲- تشریح رفتار های فرزندان
- ۳- بیان و تشریح مراحل رشد فرزندان
- ۴- ارجاع درست والدین به موسسات
- ۵- ایجاد انتظارات درست در زمینه تحصیلی

کمک والدین به مشاور: دانشگاه گجرات

(۱) کمک به شناخت مشکل فرزند و سابقه آن

(۲) کمک به رشد تربیتی مناسب فرزند

(۳) کمک به پیگیری تغییر رفتار

(۴) منبعی برای تقویت و حمایت از الگو رفتاری

نکات مهم در فرآیند مشورت با والدین :

- ۱- مشورت دارای یک طرح مناسب باشد
- ۲- توجه به برقراری رابطه مشاوره ای مناسب
- ۳- اهداف مشورت و طریقه رسیدن به آنها طرح ریزی شود
- ۴- آموزش درست مهارت های رفتاری با فرزندان
- ۵- تاکید بر اهمیت نقش آنان در شکل دادن رفتار فرزندان

انواع فضا های ارتباطی در مدرسه:

۱- فضای ارتباطی باز مدرسه

روابط ارتباطی روشن، باز توام با احترام و تفاهم باشد

۲- فضای ارتباطی بسته مدرسه

تعهد کمی نسبت به برآوردن نیاز های ارتباطی و اجتماعی وجود دارد رابطه توام با تفاهم و احترام نیست

کمک مشاور به معلمان شامل:

۱. کمک به ایجاد نگاه واقع بینانه به خود
۲. در نظر گرفتن جنبه های مثبت و منفی خود
۳. کمک به ایجاد آگاهی از جریان های اجتماعی در کلاس
۴. کمک به تغییر رفتار و تبادل نظر با دانش آموزان
۵. کمک به ایجاد فضای آرام به دور از اضطراب در کلاس

کمک مشاور به مدیر مدرسه:

۱- کمک به ایجاد درک بهتر تفاوت های فردی دانش آموزان

۲- ایجاد حق تقدم برای معلمان در فرآیند های تربیتی

۳- کمک به ایجاد رابطه توأم با تفاهم بین معلمان و اولیا

۴- کمک به ایجاد رابطه موثر بین کارکنان مدرسه

کمک مشاور به دانش آموز

۱- راهنمایی در حل مشکلات فردی و خانوادگی

۲- راهنمایی در خصوص هدایت تحصیلی و مسائل آموزشی

۳- کمک به شناخت مسائل رشدی و بهداشت روان

۴- کمک به سازگاری رفتاری و محیطی

کمک مشاور به نظام آموزشی مدرسه

- ۱- در تنظیم برنامه، به مدیر مدرسه و مسئولین اجرایی کمک کند
- ۲- اطلاعات لازمه در خصوص امکانات اجتماعی و خانوادگی دانش آموزان به مسئولین ارائه دهد
- ۳- حل مشکلات گروهی دانش آموزان با کارکنان مدرسه
- ۴- ارجاع دهی مناسب دانش آموزانی که نیاز به کمک تخصصی دارند
- ۵- ایجاد کمیته های مشورتی برای طرح و رفع مشکلات مدرسه

دانشگاه زینیان ۶- زمینه را برای ایجاد تبادل بیشتر افراد در مدرسه فراهم کند

۷- ایجاد برنامه های کمکی در رفع مشکلات تحصیلی دانش آموزان

۸- ایجاد برنامه های متنوع تربیتی جهت رشد و تربیت صحیح دانش آموزان

۹- به تحقیق و بررسی مشکلات مدرسه پردازد و سطح آگاهی مدرسه را نسبت به مشکلات مدرسه افزایش دهد

۱۰- ارتباط بین خانه و مدرسه را ساده نماید

الگوی مشورت و هدایت اسلامی:

الف: هدایت فطری و تکوینی

قدرت تعقل و تشخیص

ب: هدایت تشریحی

پیامبران و امامان

مشورت با آگاهان و بزرگان

ادای تکلیف

ICEBERG

ابعاد

فرهنگ سازمانی

(۱)

ابعاد

فرهنگ سازمانی

(۲)

باورها و مفروضات اساسی

شامل عقایدی است در مورد اینکه یک سازمان چگونه باید عمل کند. به عنوان مثال تصمیم گیری در یک سازمان توسط افرادی که دارای اندیشه عالی هستند صورت بگیرد یا به وسیله افرادی که در رتبه‌ی بالا قرار دارند. این سطح قابل مشاهده نیست.

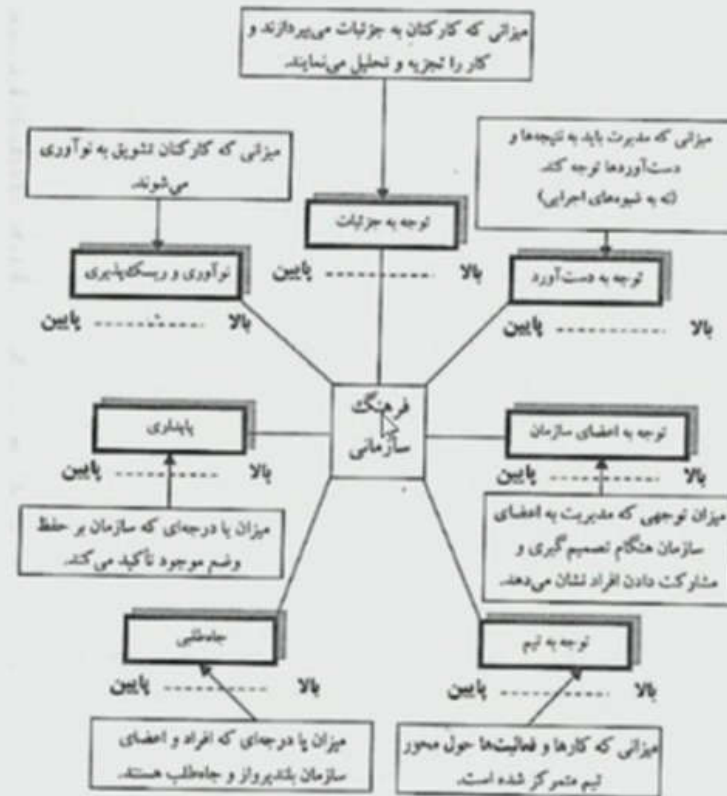

بعد اول، باورهای راهنما

بعد دوم، باورهای عمومی و روزمره

ارزش‌ها

هنجارها

ارزش‌های حمایتی

شامل ارزش‌هایی در مورد اینکه، کارها چگونه باید انجام شوند و یا در یک وضعیت جدید یک عضو سازمان چه عکس‌العملی باید از خود نشان دهد و چگونه رفتار کند. این سطح کمتر قابل مشاهده است.

ارزش‌ها

اصول، اهداف و استانداردهای اجتماعی موجود درون یک فرهنگ هستند که آنچه را که اعضای یک سازمان باید مراقب آن باشند نظیر آزادی، دموکراسی، نسبت و وفاداری را تعریف می‌کنند. ارزش‌ها مبنایی را برای قضاوت در مورد آنچه درست است و آنچه غلط شکل می‌دهند. از ارزش‌ها به عنوان منشورهای اخلاقی و معنوی یاد می‌شود.

کتابخانه

هنجارها

قواعد نانوشته‌ای هستند که به اعضای فرهنگ اجازه می‌دهد آنچه از آن‌ها انتظار می‌رود بدانند. به عبارت دیگر هنجار نوع رفتاری را که آن‌ها از دیگران می‌توانند انتظار داشته باشند نشان می‌دهد. ولی ارزش‌ها آنچه که با ارزش هستند تعریف می‌کند و آنچه را که برای اعضای یک فرهنگ با اهمیت است مشخص می‌کند. بر اساس تئوری شاین، اعضای یک فرهنگ، ارزش را حفظ و هنجارهای فرهنگی را رعایت می‌کنند.

مظاهر فیزیکی

جلو‌های ظاهری

شامل پدیده‌هایی که یک فرد می‌تواند ببیند، بشنود و احساس کند. مانند زبان، تکنولوژی، مراسم، داستان‌ها، جشن‌ها و ... بنابراین این سطح قابل مشاهده است.

مظاهر رفتاری

مظاهر کلامی

مظاهر فیزیکی

مثل

طرح، دکور، ساختمان، لباس، ظاهر و ...

مظاهر رفتاری

مثل

آیین و رسوم ، سنت ، پاداش‌ها و تنبیه‌ها و ...

مظاهر کلامی

مثل

حکایت، اسطوره‌ها، افسانه‌ها، تعابیر و مقایسه و ...

کتابخانه

تعریف بهداشت روانی

یعنی داشتن احساس آرامش و امنیت درون و به دور بودن از اضطراب، افسردگی و تعارض های مزمن روانی. از منظر دیگر، بهداشت روانی: یعنی بهره مندی از سلامت ذهن و اندیشه و تفکر.

عوامل تأثیرگذار بر سلامت روانی:

(۱) عوامل محیطی

(۲) عوامل فردی

(۳) عوامل فرهنگی و اجتماعی

(۴) عوامل اقتصادی

اصول اساسی بهداشت روانی عبارت است از:

- (۱) احترام فرد به شخصیت خود و دیگران
- (۲) شناختن محدودیت ها در خود و افراد دیگر
- (۳) پی بردن به علل رفتار
- (۴) آشنایی به اینکه رفتار هر فرد تابع تمامیت وجود اوست.
- (۵) شناسایی نیازها و محرک های ایجاد کننده رفتار و اعمال

کمک به حفظ و بهبود بهداشت روانی

پیشگیری نخستین: جلوگیری از بروز اختلال‌های روانی

پیشگیری ثانوی: تشخیص و درمان زودهنگام اختلال‌ها

پیشگیری ثالث: کمک به حل معضلات و مشکلات ناشی از ابتلا به اختلال‌های روانی

مشورت و همکاری رفتاری

اهداف الگوی مشورت رفتاری

۱- تقویت دستاوردهای تحصیلی و اجتماعی عاطفی و رفتاری از طریق طرح ریزی مشترک دو سویه و میان سیستمی است

۲- تقویت فعالیت های والدین درون یک بافت فرهنگی و رشدی

۳- تقویت رابطه میان سیستم ها

تقویت رابطه میان سیستم ها و سازمان

۱- پرداختن به نیازها و نگرانیهای افراد

۲- تقویت حمایت های اجتماعی و افزایش همکاری در میان سیستم ها و سازمان های اجتماع

۳- رشد و گسترش مهارت ها و شایستگی های والدین و معلمان

چگونه بذر فرهنگ همکاری را بکاریم؟

- ۱- بازخوردهای صادقانه را بپذیرید.
- ۲- اعضای تیم را جهت تعیین قوانین همکاری تشویق به کار کنید.
- ۳- تقویت مداوم تیم
- ۴- مکمل دیگران باشد
- ۵- مصلحت تیم را از مصلحت خود فراتر بداند

سطوح نظریه سیستم های بوم شناختی

۱- ریز سیستم (میکروسیستم)

۲- میان سیستم (مزو سیستم)

۳- برون سیستم (اگزوسیستم)

۴- کلان سیستم (ماکروسیستم)

ریز سیستم (میکروسیستم)

عمیق ترین سطح محیط است که فعالیت ها و الگوهای تعامل در نزدیک ترین محیط فرد را شامل می شود.

رابطه ها در این سطح دو جهتی هستند. مثلا والدین بر رفتار کودکان تاثیر می گذارند و برعکس.

برای مثال یک کودک مهربان احتمالا واکنش های خوشایند و صبورانه والدین را بر می انگیزد. در حالی که یک کودک فعال و بی قرار به احتمال زیاد با قید و بند و تنبیه والدین مواجه خواهد شد. اما شیوه فرزند پروری که هر یک از آن دو کودک تجربه می کنند و منجر به تقویت یا تضعیف رشد آنها میگردد، به سیستم های محیطی بستگی دارد که روابط والد کودک را تحت تاثیر قرار می دهد.

ریز سیستم (میکروسیستم)

نظام خرد

میان سیستم (مزو سیستم)

ارتباط میان ریز سیستم ها را شامل می شود. مثلا پیشرفت تحصیلی فرد علاوه بر این که به فعالیت های کلاسی مربوط می شود. به روابط والدین در خانه و میزان تلاش او برای یادگیری موارد درسی مربوط می شود.

در میان بزرگسالان نیز، این که یک نفر در مقام همسر و والد چقدر در منزل خوب عمل می کند. به تجربه های او در محیط کار و بالعکس مربوط می شود.

برون سیستم (اگزوسیستم)

عبارت است از موقعیت های اجتماعی که به طور مستقیم فرد در حال رشد را شامل نمی شود، اما به هر حال بر تجربه های او تاثیر می گذارند. این موقعیت ها می توانند سازمان های رسمی مثل هیات مدیره در محیط کار فرد یا خدمات بهزیستی در جامعه باشند. مثلا برنامه های انعطاف پذیر، مرخصی های استحقاقی پدر و مادر، مرخصی های استعلاجی برای والدینی که فرزندانشان بیمارند، راه هایی هستند که محیط های شغلی می توانند به والدین کمک کنند تا فرزندان خود را پرورش دهند و به طور غیر مستقیم رشد والد و کودک را تقویت کنند.

حمایت های برون سیستم می توانند غیر رسمی نیز باشند و مثل شبکه های اجتماعی دوستان و اعضای خانواده اصلی که توصیه، رفاقت و حتی کمک مالی تامین می کنند.

کلان سیستم (ماکروسیستم)

بیرونی ترین سطح محیط است که ارزش ها، قوانین، سنت ها و امکانات یک فرهنگ خاص را شامل می شود. مثل حمایت ها و امتیازاتی که کشورها برای مراقبت از کودکان قائل می شوند و یا مستمري سعادت‌مندان‌ه‌ای که دولت برای بازنشستگان تامین می کند و همین مستمري از سلامت سالخورده‌گان حمایت می کند.

برونفن برنر، بعد زمانی الگوی خود سیستم زمانی می نامد.

بنابراین در نظریه سیستم های بوم شناختی،

رشد نه توسط شرایط محیطی و نه توسط گرایش های درونی فرد هدایت می شوند.

بلکه افراد هم تولید کننده محیط و هم محصول آن هستند و متقابلا روی هم تاثیر می گذارند.

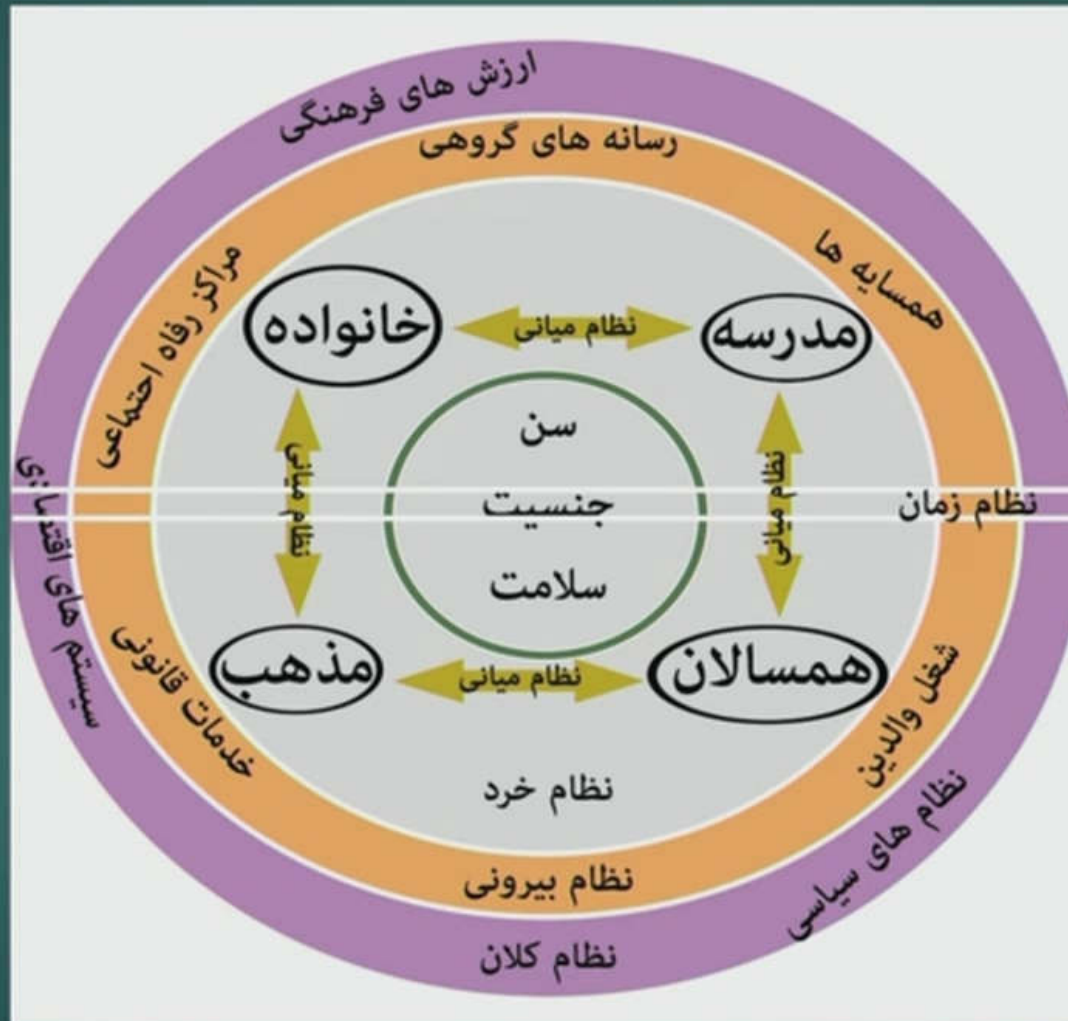
سیستم پویا و همیشه متغیر

طبق نظریه ی برونفن برنر محیط، نیرویی را کد نیست که افراد را به طور یکسان تحت تاثیر قرار دهد. بلکه همیشه پویا و متغیر است. زمانی که افراد نقش ها و موقعیت هایی را به زندگی خود اضافه می کنند. وسعت ریز سیستم های آن ها تغییر می کند. این تغییرات در موقعیت ها. به قول برونفن برنر، انتقال های بوم شناختی نام دارند که در سراسر زندگی صورت می گیرند و اغلب نقطه ی عطف مهمی در رشد هستند. آغاز مدرسه، وارد شدن به نیروی کار، ازدواج کردن، پدر و مادر شدن، طلاق گرفتن، نقل مکان کردن و بازنشستگی نمونه هایی از انتقال های بوم شناختی هستند.

سیستم زمانی

برونفن برنر، بعد زمانی الگوی خود سیستم زمانی می نامد. تغییرات رویدادهای زندگی می تواند از بیرون تحمیل شود یا این که از درون فرد ناشی گردد. چرا که افراد بسیاری هستند که موقعیت های زندگیشان را خود می آفرینند. انتخاب می کنند و تغییر می دهند. انجام این کارها به سن، ویژگی های جسمانی و عقلانی و شخصیت آن ها و هم چنین فرصت هایی که محیط برای آن ها فراهم آورده است بستگی دارد. بنابراین در نظریه ی سیستم های بوم شناختی، رشد نه توسط شرایط محیطی و نه توسط گرایش های درونی فرد هدایت می شوند. بلکه افراد هم تولید کننده ی محیط و خم محصول آن هستند و متقابلا روی هم تاثیر می گذارند.

نظریه سیستم های بوم شناختی

ارزیابی در مشورت مدرسه محور

روشهای ارزیابی مستقیم و غیر مستقیم

مسائل اخلاقی، حرفه ای و قانونی در مشورت

آنچه با هم
یاد خواهیم
گرفت :

ارزیابی در مشورت مدرسه محور

شناخت

پیش بینی

تشخیص مشکلات

هدف از ارزیابی

روشهای ارزیابی

✓ مستقیم

✓ غیر مستقیم

شرح حال گیری

آزمونهای روانشناختی

پرسشنامه

مصاحبه

گزارش شخصی

روشهای ارزیابی مستقیم

دانشگاه گیلان

شرح حال نویسی :

- ✓ تاریخچه پزشکی (نوزادی تا بزرگسالی)
 - ✓ سابقه خانوادگی
 - ✓ سابقه آموزشی
 - ✓ وضعیت روانی

آزمونهای روانشناختی :

در مشاوره، از تست و آزمون با دو هدف استفاده می شود :

- ✓ آزمون فرضیه مشاور در مورد مشکل مراجع
- ✓ توصیف و بازنگری رفتار مراجع توسط تفسیر اطلاعات حاصل

انواع آزمونهای روانشناختی :

- آزمونهای هوشی
- آزمونهای پیشرفت تحصیلی
- آزمونهای شخصیت
- آزمونهای استعداد
- آزمونهای علایق و ارزشها
- آزمونهای ارزیابی یک رفتار خاص

پرسشنامه:

کاربرد پرسشنامه با اهداف :

- ✓ تعیین طرز تفکر
- ✓ شناسایی گرایش‌ها
- ✓ شناسایی ارزش‌ها

گزارش شخصی :

- ✓ نوشتن تجارب گذشته
- ✓ نوشتن واکنش های عاطفی
- ✓ نوشتن خصوصیات رفتاری توسط مراجع
- ✓ نوشتن سطح اضطراب و نگرانی خود در موقعیتهای پیشین

مصاحبه :

رایج ترین شیوه ارزیابی در مشاوره است که به سه شکل ساختار یافته ، نیمه ساختار یافته ، بدون ساختار می باشد.

هدف از اجرای آن :

- ✓ استخراج اطلاعات مربوط به گذشته مراجع
- ✓ خصوصیات مثبت و منفی رفتار مراجع
- ✓ شناسایی تلاشهایی که تا کنون برای سازگاری با مشکل انجام شده ✓

روشهای ارزیابی غیر مستقیم

مشاهده:

مشاهده رفتار مراجع در موقعیت ایفای نقش

توصیف دیگران:

شرح حال از والدین، معلم و ...

مسئله اخلاقی، حرفه ای و قانونی در مشورت

- ✓ مشاوران مانند سایر افراد متخصص، تعهدات و مسئولیت های اخلاقی دارند. آنان باید حقوق مراجع را تشخیص داده و در رابطه با آنان، اصول اخلاقی را رعایت کنند.
- ✓ منظور از تعهدات اخلاقی، آن جنبه از صلاحیتهای حرفه ای و اخلاقی است که انتظار می رود مشاوران دارا بوده و در برخورد با مراجع به کار ببندند.

رعایت اصول اخلاقی زیر برای مشاوران ضروری است :

مشاوران، تامین بالاترین سطح ممکن خدمات مشاوره ای برای مراجع را بر عهده دارند .

مسئولیت

صلاحیت

مشاوران بالاترین میزان صلاحیت علمی و حرفه ای را باید دارا باشند.

مشاوران، برای شناخت و کمک به مراجع باید از ابزارهای معتبر و استاندارد استفاده کنند.

استفاده مناسب از ارزیابی روانی

رازداری

مشاوران رازدار مراجع و اطلاعات محرمانه هستند.

مشاوران، به مراجعان احترام گذاشته و از آنان حمایت می کنند.

خیر و صلاح مراجع

رعایت نرم اخلاقی و قانونی

مشاوران، نرم های اخلاقی و قانونی مورد قبول اجتماعی را رعایت می کنند..